

15.1.2025

VALTIONEUVOSTON ASETUS YMPÄRISTÖMINISTERIÖSTÄ

Pääasiallinen sisältö

Ympäristöministeriön yhteyteen perustetaan lailla (1001/2024) Valtion tukeman asuntorakentamisen keskus, joka ottaa 1.3.2025 alkaen hoitaakseen lakkautettavan Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen lakisäätteiset tehtävät. Valtioneuvoston asetusta ympäristöministeriöstä on tarve tämän hallinnollisen uudistuksen johdosta muuttaa. Asetukseen sisällytettäisiin viittaukset Valtion tukeman asuntorakentamisen keskusta koskevaan lakiin ja tehtäisiin muut välttämättömät muutokset. Lisäksi laki Valtion tukeman asuntorakentamisen perustamisesta sisältää eräitä asetuksenantovaltuuksia: lain 3 §:n 2 momentin mukaan keskuksen johtajan kelpoisuusvaatimuksista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella, ja 3 §:n 4 momentin mukaan keskuksen muun henkilöstön nimittämisestä ja keskuksen toiminnan yleisestä järjestämisestä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Ympäristöministeriön tehtäviä (asetuksen 2 §) ei kuitenkaan ole tarpeen keskuksen perustamisen johdosta muuttaa.

Perustelut

1 Asian tausta

Ympäristöministeriö on asettanut ajalle 1.5.2024–31.12.2024 työryhmän valtion tukeman asuntotuotannon kehittämiseksi. Työryhmän tehtävänä on laatia ehdotukset valtion tukeman asuntotuotannon ja sitä koskevan hallinnonin kehittämiseksi. Työryhmän lähtökohtina toimivat pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelma sekä aiemmin keväällä 2024 valmistunut selvitysryhmän työ valtion tukeman asumisen kehittämistarpeista. Asettamispäätöksen mukaan työryhmä laatii ehdotukset käynnistettävistä lainsäädäntö- ja muista mahdollisista muutoksista. Linkki Hankeikkunaan: <https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=YM027:00/2024>.

Talouspoliittinen ministerivaliokunta linjasi valtion tukeman asuntotuotannon kehittämisen työryhmän työn pohjalta 24.6.2024, että Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus Aran tehtävät siirretään ympäristöministeriöön ja Aran tehtävien toteuttaminen erillisenä virastona lakkautetaan.

Hallitus antoi 23.9.2024 eduskunnalle budjettilakina esityksen laiksi Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksesta annetun lain kumoamisesta. Esityksessä ehdotettiin Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen lakkauttamista ja samassa yhteydessä esityksessä todettiin viraston nykyisten lakisäätteisten toimintojen ja henkilöstön siirtämistä osaksi ympäristöministeriötä. Hallituksen esitys Valtion tukeman asuntorakentamisen keskuksen perustamisesta annettiin eduskunnalle 18.11.2024. Esityksiä koskevat mietinnöt valmistuivat 28.11.2024: [YmVM 12/2024 vp](#) (hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksesta annetun lain kumoamisesta) ja [YmVM 13/2024 vp](#) (hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Valtion tukeman asuntorakentamisen keskukselta ja siihen liittyviksi laeiksi). Laki Valtion tukeman asuntorakentamisen keskukselta vahvistettiin loppuvuonna 2024 ja se tulee voimaan 1.3.2025.

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus Aran lakkauttaminen ja Valtion tukeman asuntorakentamisen keskuksen perustaminen ympäristöministeriön yhteyteen edellyttää muutoksia ympäristöministeriöstä annettuun valtioneuvoston asetukseen.

2 Ehdotus ja sen vaikutukset

Valtion tukeman asuntorakentamisen keskuksen perustamisesta annetulla lailla ympäristöministeriön yhteydessä aloittaa 1.3.2025 alkaen toimintansa Valtion tukeman asuntorakentamisen keskus. Lailla säädetään keskuksen tehtävistä, johtamisesta ja ratkaisuvallasta. Keskus on ympäristöministeriön yhteydessä sijaitseva viranomaisasema, joka vastaa valtion tuen myöntämisestä asuntorakentamiseen sekä muista sille laeissa säädetyistä tehtävistä. Keskuksen tehtävänä on nykyisiä Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus Aran tehtäviä vastaavasti tuen myöntäminen asuntojen rakentamiseen ja hankintaan valtion talousarvion puitteissa, valtion tukeman asuntokannan käytön ja omistajayhteisöjen valvonta ja ohjaus, asumista ja asuntomarkkinoita koskevat asiantuntijatehtävät ja tietopalvelut, rakennusten energiatodistusmenettelyyn liittyvät valvonta- ja tietopalvelutehtävät sekä muut sille erityislainsäädännössä säädetyt tehtävät.

Lain säännöksillä on pyritty osaltaan varmistamaan keskuksen viranomaisaseman ja päätöksenteon riippumattomuus ympäristöministeriön muusta päätöksenteosta. Koska keskuksen tehtävien katsotaan olennaisesti poikkeavan ministeriön tehtävistä, on lakiin Valtion tukeman asuntorakentamisen keskukselta sisällytetty erityisiä säännöksiä varmistamaan keskuksen tehtävienhoidon riippumattomuutta. Näitä ovat erityisesti keskuksen ratkaisuvaltaa, puhevaltaa sekä tuen myöntämisen ja valvontatehtävien riippumattomuutta koskevat säännökset.

Valtioneuvoston asetukseen ympäristöministeriöstä tehtäisiin keskuksen perustamisesta ja laista muutoin johtuvat tarvittavat muutokset. Keskuksen perustamislain 3 §:n 5 momentin mukaan keskuksen toiminnan yleisestä järjestämisestä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Eduskunnan ympäristövaliokunta on mietinnössään korostanut sääntelyä, jolla keskuksen tehtävienhoito tulisi pyrkiä järjestämään ja organisoimaan ministeriössä niin, että keskuksen lakisäätteisten tehtävienhoidon puolueettomuus ja riippumattomuus ei vaarannu, ja että myös toiminnan järjestämisen tapa ilmentää erillisyyttä.

Valtioneuvoston asetuksessa säädettäisiin keskuksen asemasta osana ympäristöministeriön organisaatiota. Keskus sijoitettaisiin organisatorisesti erilleen ympäristöministeriön osastoista. Keskuksen sisäisestä organisoinnista on tarkoitus määrätä nyt valmistellun valtioneuvoston asetusmuutoksen nojalla keskuksen hallinnollisessa määräyksessä, jonka keskuksen johtaja antaa. Myöhemmin valmisteltaisiin myös keskuksen perustamisesta johtuvat tarvittavat muutokset ympäristöministeriön työjärjestykseen.

Ehdotetuilla muutoksilla ei ole vaikutusta ministeriön lakisäätteisiin tehtäviin eikä siitä johdu muutoksia ympäristöministeriön toimivaltaan suhteessa muiden ministeriöihin toimivaltaan. Ympäristöministeriön toimialaan kuuluu valtioneuvoston ohjesäännön 24 §:n nojalla asuminen ja ministeriön tehtävänä on valtioneuvoston asetuksen 2 §:n 15 kohdan mukaisesti asunto-olojen kehittäminen.

3 Valmistelu ja lausuntopalaute

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus Aran lakkauttaminen ja Valtion tukeman asuntorakentamisen keskuksen perustaminen ympäristöministeriön yhteyteen edellyttää muutoksia ympäristöministeriöstä

annettuun valtioneuvoston asetukseen. Asetusmuutoksen valmistelu on tehty ympäristöministeriössä virkatyönä.

Asetusehdotuksesta on pyydetty lausuntoa valtioneuvoston kanslialta ja muilta ministeriöiltä sekä valtioneuvoston oikeuskanslerilta. Oikeusministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, sisäministeriö, puolustusministeriö, valtiovarainministeriö, maa- ja metsätalousministeriö ja sosiaali- ja terveysministeriö ilmoittivat, ettei niillä ole lausuttavaa asiassa. Muita lausuntoja ei saatu.

4 Säännöskohtaiset perustelut

Valtioneuvoston asetuksen 3 §:ää (ministeriön toimialan virastot) muutettaisiin siten, että Valtion tukeman asuntorakentamisen keskus kuuluisi jatkossa ympäristöministeriön toimialan virastoihin ja toimielimiin. Samalla muutettaisiin pykälän otsikkoa. Pykälään lisättäisiin uusi momentti, jossa viitattaisiin lailla perustettuun valtioon tukeman asuntorakentamisen keskuksen.

Työn järjestämistä koskevaan 5 §:ään lisättäisiin uusi 4 momentti, jonka mukaan ympäristöministeriön yhteydessä toimivan Valtion tukeman asuntorakentamisen keskuksen toiminnan järjestämisestä määrättäisiin tarkemmin ympäristöministeriön työjärjestyksessä. Tarkoitus on, että keskus sijoitetaan organisatorisesti erilleen ympäristöministeriön osastoista. Keskuksen tarkemmasta sisäisestä organisoinnista määrättäisiin keskuksen hallinnollisessa määräyksessä, jonka keskuksen johtaja vahvistaa.

Asetuksen 6 §:ssä säädetään ministeriön johtavista virkamiehistä, joihin jatkossa kuuluisi myös valtioon tukeman asuntorakentamisen keskuksen johtaja.

Valtioon tukeman asuntorakentamisen keskusta koskevan lain 3 §:n 2 momentin mukaan keskuksen johtajan kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Asetuksen 7 § 2 momentti sisältäisi keskuksen johtajan kelpoisuusvaatimukset, jotka ovat ylempi korkeakoulututkinto, tehtävän edellyttämä monipuolinen kokemus sekä käytännössä osoitettu johtamistaito ja johtamiskokemus. Lisäksi asetuksen 8 §:än (Virkojen täyttäminen) ehdotettavan uuden 3 momentin mukaan Valtion tukeman asuntorakentamisen keskuksen johtajan nimittämisestä säädetään keskusta koskevassa laissa. Lain mukaan ympäristöministeriö nimittää valtioon tukeman asuntorakentamisen keskuksen johtajan virkaan määräajaksi viideksi vuodeksi kerrallaan. Koska kyseessä ei olisi valtioonhallinnon ylimmän johdon virka, johtajan kelpoisuusvaatimuksista voitaisiin säätää asetuksen tasolla.

Keskusta koskevan lain 3 §:n 5 momentin mukaan keskuksen muun henkilöstön nimittämisestä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Tältä osin voimassa olevan ympäristöministeriöstä annetun valtioneuvoston asetuksen 8 §:n 1 ja 2 momentti soveltuvat myös keskuksessa työskentelevään henkilöstöön, eikä niitä olisi tarpeen keskuksen perustamisen johdosta muuttaa. Voimassa olevan asetuksen 8 §:n 1 ja 2 momenteissa säädetään ministeriön virkamiehen ja työsopimussuhteisen henkilöstön nimittämisestä. Kaikki keskuksessa toimivat ovat virkavastuulla toimivia virkamiehiä, virkasuhteessa ympäristöministeriöön ja heidät nimittää ympäristöministeriö.

Valtioneuvoston asetukseen ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä 9 a, joka koskisi asioiden ratkaisemista valtioon tukeman asuntorakentamisen keskuksessa. Pykälä sisältäisi viittauksen keskuksen perustamislain 3 §:än. Uudella pykälällä pyrittäisiin korostamaan eroa voimassa olevan asetuksen 9 §:än, jossa säädetään asioiden ratkaisemisesta ministeriössä, ja siten osaltaan ilmentämään eduskunnan ympäristövaliokunnan mietinnön mukaisesti sitä, että keskuksen lakisääteisten tehtävien hoito eriytetään ympäristöministeriön

muusta päätöksenteosta. Keskukseen perustamislain 3 §:n mukaan keskuksen johtaja ratkaisee keskukselle laissa säädettyt asiat, keskukselle kuuluu puhevalta keskusta koskevissa asioissa tuomioistuimissa ja lisäksi tuen myöntämiseen ja valvontaan liittyvien tehtävien hoitaminen on järjestettävä siten, että asioiden käsittelyn riippumattomuus ja puolueettomuus varmistetaan.

5 Voimaantulo

Asetus tulisi voimaan samanaikaisesti Valtion tukeman asuntorakentamisen keskuksen perustamisesta annetun lain kanssa 1.3.2025.